

KAUPKIRJ: 2243 /2013

136 § Lausunto selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Vt. kamreeri:

Selvitysmiehen esitys hallituksen esitykseksi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta on lähetetty lausunnoille kuntiin. Kuntien lausuntojen jälkeen hallitus valmistelee lopullisen hallituksen esityksen, joka toimitetaan eduskunnan käsittelyyn huhtikuun puolivälissä. Tavoitteena on, että eduskunta päättäisi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta alkavan kevätistuntokauden aikana. Uuden valtionosuusjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015.

Esitykseen sisältyy seuraavat keskeiset muutokset:

- Esitys valtionosuusjärjestelmän muutoksesta perustuu edelleen laskennalliseen järjestelmään, asukasluku x hinta x kerroin. Uudessa järjestelmässä laskentakriteereitä vähennetään nykyisestä 48 kriteeristä / 3 lisäosasta, 8 peruspalvelujen kriteeriin / 3 lisäosaan.
- Selvitysmiehen esityksessä on siirretty kustannusten tasauksesta 720 miljoonaa euroa tulojen tasaukseen. Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasausraja 100 prosenttiin. Tasauslisäksi ehdotetaan 80 prosenttia tasausrajan ja kunnan asukaskohtaisen laskennallisen verotulon erotuksesta. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa ehdotetaan lisäksi otettavaksi uutena huomioon 50 prosenttia voimalaitosten kiinteistöverosta.
- Uuden järjestelmän laskennallisten kustannusten laskentaperusteet ja kriteerit ovat, Ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristo ja koulutustausta. Merkittävä muutos on se, että ikärakenteen painoarvo alenee nykyisestä 82,4 %:sta 70,4 %:iin ja samalla sairastavuuden painoarvo nousee 24 %:iin nykyisestä 9,5 %:sta. Muiden tekijöiden painoarvo uudessa järjestelmässä on siten 5,6 %, näistä muista kriteereistä merkittävin muutos on vieraskielisyyden painoarvon nousu 1,9 %:iin. Uutena kriteerinä pienellä painoarvolla tulee koulutustausta, jossa otetaan huomioon ilman tutkintoa olevin osuus ikäluokassa 30 – 54 vuotta.
- Esityksen lisäosat, jotka eivät kuulu peruspalvelujen laskennallisiin kustannuksiin ovat syrjäisyys, saamelaiden kotiseutu ja työpaikkaomavaraisuus. Rovaniemen kaupunki saa valtionosuutta näiden lisäosien osalta vain työpaikkaomavaraisuuden perustella.

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:

Rovaniemi, 3.4.2014

hallintosihteeri Marja Marjetta

- Muita esitykseen sisältyviä muutoksia ovat mm., että kustannustenjaon tarkistukset tehdään vuosittain. Kunnan omarahoitusosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin poistetaan vuoden 2015 alusta lukien korottamalla kunnan omarahoitusosuutta muiden toimintojen käyttökustannuksiin siten, että 36 % korotuksesta kohdistetaan peruspalveluihin. Valtionosuusuudistuksen kunnittaisessa muutoksessa käytetään vähintään viiden vuoden siirtymäaikaa.

Liite 1. Lausuntopyyntö**Liite 2. Valtionosuusjärjestelmän kokonaisrakenne****Liite 3. Laskelma uudistuksen vaikutuksista Rovaniemen valtionosuuteen****Oheismateriaali Selvitysmiehen luonnos hallituksen esitykseksi**

Esitys Kaupunginjohtaja Esko Lotvonen:

Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan, että:

1. Voimalaitosten kiinteistöveron osittainen ottaminen tasausjärjestelmään pitää poistaa esityksestä vesivoimalaitosten osalta. Suurin euromääräinen negatiivinen vaikutus kohdistuu Rovaniemen kaupungille eikä esim. ydinvoimapaikkakunnille. Toisin kuin ministerivaliokunnan perusteluissa todetaan vesivoimalaitosten haitat jäävät sijaintikunnalle ja siksi vesivoimalaitosten kiinteistöveron osittainen huomioiminen ei ole perusteltua. Rovaniemen kaupungille voimalaitosten kiinteistöveron huomioon ottaminen merkitsee 46 euroa/as pienempää valtionosuutta.
2. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksen tasauslisä tulee olla 90 % tasausrajan ja kunnan asukaskohtaisen laskennallisen verotulon erotuksesta esitetyn 80 %:n sijaan. Pienempi omavastuu on alhaisen verotulotason kunnille kohtuullisempi.
3. Kriteerien vähentäminen on hyvä ja selkiyttää järjestelmää. Sairastavuuden merkitys nousee ja on perusteltua sillä sairaudet aiheuttavat kustannuksia ei ikä sinänsä. Vieraskielisyyden painoarvon muutos on perusteltua ulkomaalaisten osuuden kasvaessa. Tällä ei kuitenkaan saa korvata valtion rahoitusvelvollisuutta kotouttamiskustannuksiin.
4. Lisäosat ovat perusteltuja ja tulee sisällyttää järjestelmään selvitysmiehen esityksen mukaisena.
5. Esitys kustannustenjaon muutoksen tarkistamisesta vuosittain on hyvä periaate, mutta samalla on tärkeää pitää kiinni siitä, ettei kuntien omarahoitusosuutta tule nostaa. Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän muuttuessa kunnan omarahoitusosuuden korotusta ei tulisi kohdistaa peruspalveluihin. Viiden vuoden siirtymäaika järjestelmän käyttöön otossa on tärkeää ja järjestelmän

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:

Rovaniemi, 3.4.2014

hallintosihteeri Marja Marjetta

uusi kehitystyö on syytä käynnistää mahdollisimman nopeasti huomioiden tulevan SOTE – ratkaisun vaikutukset.

Kaupunginhallitus 31.3.2014, 136 §:

Kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystään siten, että lausuntoon lisätään kodaksi 6 seuraava teksti:

6. Esitetään, että uudistuksessa painotettaisiin ennaltaehkäisevää toimintaa. Kannustimena tuettaisiin niitä kuntia, jotka kiinnittävät huomiota ennaltaehkäisevään toimintaan erityisesti monialaisissa sosiaali- ja terveystoimen palveluissa. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsiperheiden matalan kynnyksen palvelut ja vanhemmuuden tuki perheiden arjessa. Vastaavia palveluja on myös varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tehtäväalueilla. Ennaltaehkäisevä ote lähtee kuntastrategioista ja ulottuu aina palvelujen tuottajien asenteisiin asti.

Päätös Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti kaupunginjohtajan täydennetyn päätösesityksen mukaisesti.

Lisätietoja vt. kamreeri Jussi Päckilä
puh 016 322 6140, 040 531 6723
etunimi.sukunimi@rovaniemi.fi

Täytäntöönpano:

Lausunto ministeriöön 4.4.2014 mennessä